

FRSE – europejskie programy edukacyjne

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) jest instytucją wspierającą działania związane z reformą i rozwojem edukacji w Polsce. Do końca 2006 r. swój cel realizowała przede wszystkim poprzez koordynowanie dwóch programów Unii Europejskiej – „Socrates II” i „Młodzież”. Od 2007 r. zajmuje się koordynowaniem programów „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”. Fundacja prowadzi także krajowe punkty kontaktowe ds. programów Unii Europejskiej: „Erasmus Mundus” i „Tempus” oraz Krajowe Biuro Programu Eurodesk, a także Centrum Współpracy z Europą Wschodnią i Krajami Kaukazu – SALTO EECA. Fundacja realizuje w Polsce inicjatywę wspólnotową „European Language Label”; przy FRSE działa też Polskie Biuro Eurydice prowadzące sieć informacji o edukacji w państwach europejskich. Od 2007 r. Fundacja realizuje Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, prowadzi także Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy oraz Narodowe Biuro Kontaktowe eTwinning.

eTwinning – europejska współpraca szkół

Program eTwinning umożliwia przedszkolom i szkołom ze wszystkich krajów Unii Europejskiej kontaktowanie się oraz realizację ciekawych autorskich projektów edukacyjnych przy pomocy różnych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT).

Już od 7 lat, dzięki ofercie programu eTwinning, polskie szkoły współpracują ze swoimi partnerami z krajów europejskich, a eTwinning oznacza dla nich szerokie możliwości rozwoju i doskonalenia zawodowego nauczycieli i kadry zarządzającej oświatą.

[Portal eTwinning](#) jest głównym miejscem spotkań oraz platformą pracy. Funkcjonuje w trzydziestu pięciu językach i oprócz wirtualnej platformy proponuje bezpłatne narzędzia internetowe umożliwiające

nauczycielom znalezienie partnerów do współpracy i zakładanie projektów.

Niezwykłą popularność eTwinning zyskał szybko zwłaszcza w Polsce, która dziś zajmuje pierwsze miejsce w Europie pod względem liczby szkół aktywnych w projektach eTwinning oraz liczby prowadzonych projektów. 17 tysięcy aktywnych nauczycieli z Polski działa w eTwinning i prowadzi różne projekty edukacyjne. Z wykorzystaniem narzędzi ICT współpracuje w eTwinning ponad 9,3 tys. przedszkoli, szkół podstawowych i średnich. Program eTwinning proponuje bogatą ofertę doskonalenia zawodowego dla nauczycieli: kursy online, organizowane za granicą warsztaty doskonalenia zawodowego i międzynarodowe seminaaria kontaktowe. W dotychczasowym 7-letnim okresie funkcjonowania w Polsce program

zanotował wiele sukcesów – zarówno w postaci osobistych korzyści osiąganych przez uczniów i nauczycieli, jak i w wymiarze całych szkół i społeczności lokalnych, włączanych w realizację projektów europejskiej współpracy szkół.

Projekty eTwinning a rozwój kompetencji kluczowych

Program eTwinning, jak zgodnie podkreślają uczestniczący w nim nauczyciele i uczniowie, daje szansę na zdobywanie kompetencji kluczowych już od pierwszych etapów edukacji, a uczestnictwo w nim ułatwia rozwój wszystkich ośmiu kompetencji. Podczas realizacji projektów uczniowie są zaangażowani wielowymiarowo. Ich działania, podobnie jak zakres każdej z kompetencji, są ze sobą powiązane. Aspekty typowe dla jednej ▶

► dziedziny wspierają kompetencje w innej. Niektóre z realizowanych zagadnień mają wielokierunkowe zastosowanie – rozwijają np. krytyczne myślenie, kreatywność, dają umiejętność przejawiania inicjatywy, rozwiązywania problemów, oceny ryzyka, podejmowania decyzji i konstruktywnego kierowania emocjami. Są istotne we wszystkich ośmiu kompetencjach kluczowych.

Jak wspomniano, realizacja projektów *eTwinning* ułatwia nauczycielom ubieganie się o kolejne stopnie awansu zawodowego. Podczas różnych form doskonalenia zawodowego w ramach *eTwinning* (warsztatów, seminariów, konferencji czy kursów online) nauczyciele doskonalą swoje umiejętności językowe, pedagogiczne, informatyczne, a także wymieniają doświadczenia zawodowe z kolegami z innych krajów Unii Europejskiej oraz znajdują partnerów do współpracy.

Korzyści z udziału w *eTwinningu* odnosi także cała szkoła: placówka wzbogaca swoją ofertę edukacyjną poprzez realizację projektów europejskich, wprowadza innowacyjne metody nauczania, zyskuje nowe formy promocji w środowisku lokalnym.

Publikacje i przydatne linki

[Publikacje](#) wydawane przez polskie Narodowe Biuro Kontaktowe *eTwinning* pozwalają zapoznać się z narzędziami ICT przydatnymi do prowadzenia projektu oraz stanowią [przykłady dobrych praktyk](#) – najlepszych projektów, które corocznie wyłaniane są i nagradzane w [ogólnopolskim konkursie eTwinning](#).

Partnerami i fundatorami nagród w konkursach *eTwinning* są m.in.: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, firma Image Recording Solutions, instytuty językowe i ambasady.

Polecamy przydatne linki:

[Krajowy Portal eTwinning](#)
[Europejski Portal eTwinning](#)
[Publikacje Krajowego Biura \(National Support Service\) eTwinning](#)
[Publikacje Centralnego Biura \(Central Support Service\) eTwinning](#)
[Europejska wyszukiwarka partnerów, szkół i nauczycieli do współpracy](#)

Wybrane projekty eTwinning – przykłady dobrej praktyki w 2012 roku

Narodowe Biuro Kontaktowe Programu

eTwinning organizuje konkursy mające na celu wyłonienie i zaprezentowanie najlepszych spośród wielu zrealizowanych projektów. W roku szkolnym 2011/2012 przeprowadzono krajowy konkurs *Nasz projekt eTwinning*, uwzględniający kategorie wiekowe i konkursy tematyczne: dla nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, *eTwinning* w szkolnej bibliotece, konkurs językowy i inne.

Z okazji Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej ogłoszono także konkurs *Wnukowie i Dziadkowie 2012*.

Laureaci konkursu:

1. *Grandparent's experience in love: grandchildren* – Publiczne Przedszkole nr 17 w Jastrzębiu-Zdroju, koordynator: Anna Urbasik – nauczycielka wychowania przedszkolnego;
2. *Grand Kids' Grandparents* – Szkoła Podstawowa nr 5 im. Szarych Szeregów w Bielsku Podlaskim, koordynator: Beata Lenartowicz – nauczycielka języka angielskiego.

Agnieszka Gierzyńska-Kierwińska

Grand Kids' Grandparents

Koordinator:
Beata Lenartowicz, nauczycielka języka angielskiego

[Szkoła Podstawowa nr 5 im. Szarych Szeregów w Bielsku Podlaskim](#)

Szkoła partnerska:
Newburgh Primary School, Warwick, Wielka Brytania
Czas trwania projektu: projekt aktywny, rozpoczęty w listopadzie 2011 r.
Język projektu: język angielski

Strony internetowe:
[New TwinSpace](#)
[My ebook](#)

Nagrody i wyróżnienia:
Krajowa Odznaka Jakości
II miejsce w ogólnopolskim konkursie eTwinning „Wnukowie i Dziadkowie 2012”

W Europejskim Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej podjęliśmy w szkole wiele działań, wśród których ważne miejsce zajmował projekt eTwinning „Grand Kids' Grandparents”.

Projekt powstał we współpracy Szkoły Podstawowej nr 5 im. Szarych Szeregów

w Bielsku Podlaskim, Polska oraz Newburgh Primary School w Warwick, Wielka Brytania.

Udział w projekcie jest fantastyczną przygodą zarówno dla dzieci jak ich dziadków. Jest to fascynująca lekcja historii, której próżno szukać w najlepszych nawet naukowych pozycjach książkowych, ponieważ dotyczy historii rodziny każdego z uczestników projektu, historii miasteczka i wsi, domu i pokrytego pajęczynami strychu, przekazywanej z pokolenia na pokolenie kolekcji rodzinnej, przechowywanej w domowym zakątku pamiątki rodu.

Wspólne odkrywanie, badanie, poszukiwanie, rozmowy o dawnych dziejach, oglądanie pożółkłych fotografii wprowadza uczestników projektu w niezwykle nastrój, przenosząc niejako do krainy baśni. Często przewodnikiem po ścieżkach historii jest babcia lub dziadek, innym razem wnuczka lub wnuczek trzymając za strudzoną rękę seniora rodu zachęca do wspólnej zabawy.

Projekt „Grand Kids' Grandparents” daje jego uczestnikom sposobność do wspomnienia dawnych czasów, wspólnej zabawy, wspólnego uczenia się od siebie – dziadkowie dzielą się swoimi doświadczeniami i zdobywaną przez lata wiedzą, a najmłodszy

uczestnicy projektu zaznajamiają dziadków ze światem multimedialnym.

Głównymi celami projektu są: wzmocnienie więzi rodzinnych, nawiązanie dialogu międzypokoleniowego, poznawanie małych rodzinnych historii, wpisujących się w historię kraju i Europy, współpraca z rówieśnikami ze szkoły brytyjskiej przy tworzeniu dokumentów, prezentacji, publikowaniu Wiki.

Prace w projekcie rozpoczęliśmy od zorganizowania platformy TwinSpace, która stanowiła główną płaszczyznę współpracy oraz miejsce do gromadzenia wypracowanych materiałów. Następnie zaprosiliśmy do udziału w działaniach naszych kluczowych uczestników: Babcię i Dziadków.

Najważniejszym efektem naszych działań był e-book – fantastycznie ilustrowany tomik poezji wykonany przez uczniów. Tematem zarówno rysunków, jak i wierszy byli Dziadkowie. W ramach działań projektowych Dziadkowie dzielili się ze swoimi wnukami zdjęciami i opowieściami z młodości, pokazywali zabawki z dzieciństwa itp. Dzieci były zaskoczone zmianami oraz postępowaniem technologicznym, jaki nastąpił przez okres pięćdziesięciu lat, co było szczególnie widoczne na przygotowa-

Polonica i Britainos

nych prezentacjach, w których dziadkowie przedstawiali swoje rodzinne miasta z okresu dzieciństwa.

Prezentacje o mieście zrobili także wnukowie. Zadanie to polegało na zgromadzeniu zdjęć miejscowości z czasów dzieciństwa zarówno starszego, jak i młodszego pokolenia. Młodzi uczestnicy przygotowali m.in. fotografie, które zrobiono im dokładnie w tym samym miejscu, gdzie wykonywane były stare zdjęcia.

Wśród tych międzypokoleniowych porównań znalazło się zadanie polegające na opowiadaniu o swoim hobby. Okazało się, że babcia ucznia z Warwick kolekcjonuje skamieliny, co bardzo zaciekawiło wszystkie dzieci z obu szkół partnerskich.

W rezultacie uczniowie stworzyli swoje własne „skamieliny” z plasteliny i gipsu, które później zaprezentowali na filmikach opublikowanych na blogu oraz w serwisie YouTube.

Młodzi uczestnicy zajęli się również produkcją ozdób wielkanocnych z gliny. Gлина była materiałem niezwykle popularnym w dzieciństwie dziadków, podczas gdy młodsze pokolenie podczas naszych warsztatów trzymało ją w dłoniach po raz pierwszy. Seniorzy pełnili rolę nauczycieli rzeźby w glinie. I jednym, i drugim sprawiało to wielką radość.

Do najciekawszych zadań trzeba zaliczyć tworzenie opowiadania, którego głównymi bohaterami byli „przybrani dziadkowie” – dwie maskotki Polonica i Britainos. Dzieci z obu krajów dopisywały kolejne części historyjki o tej polsko-brytyjskiej parze. Najlepszą motywacją do tworzenia kolejnych przygód okazały się lalki bohaterów wręczone dzieciom. Polonica i Britainos byli goszczeni przez swoje „wnuki” w Polsce i Wielkiej Brytanii. Maskotki uczestniczyły w zajęciach szkolnych, pomagając uczniom w nauce, brały udział w działaniach pozaszkolnych np. podczas zorganizowanej specjalnie dla nich wycieczki krajoznawczej po mieście. Polonica i Britainos odwiedzali uczniów kolejno w ich domach, gdzie dzieci obmyślały coraz to bardziej kreatywne aktywności z ich udziałem, rejestrując je przy pomocy zdjęć oraz filmów.

Partnerzy projektu chcieli wspólnie świętować Dzień Babci i Dziadka, okazało się jednak, że z powodu różnic kulturowych jest to niemożliwe. Dzień Babci i Dziadka obchodzi się w Polsce kolejno 21 i 22 stycznia, podczas gdy brytyjskie święto *Grandparents' Day* obchodzi się w pierwszą niedzielę października, dlatego też każda z placówek zmuszona była osobno celebrować ten dzień.

Obie szkoły pracowały bardzo intensywnie. Wyszukiwaliśmy zagadnienia do wspólnej

realizacji (np. tomik poezji napisany przez dzieci polskie i brytyjskie i opublikowany jako e-book czy też bajka opowiedziana przez babcię z Wielkiej Brytanii, która została zilustrowana przez polskich uczniów). Porównywano również przepisy kulinarne babć oraz zwierzęta domowe Dziadków (pies, kot, chomik, żółw), ucząc się podobieństw i różnic w tradycjach i obyczajach krajów partnerskich.

Kontakt między szkołami odbywał się poprzez pocztę, zarówno tę elektroniczną, jak i tradycyjną. Dzieci z obu placówek lubią także korzystać z tablicy interaktywnej, umożliwiającej im naukę poprzez zabawę oraz ułatwiającej komunikację między krajami.

Zarówno starsi, jak i młodszy uczniowie bardzo entuzjastycznie włączyli się we wszystkie działania. Zgłaszali też własne propozycje i realizowali je w ciekawy sposób, co świadczy o tym, że projekt im się podobał.

Dzieci z klas młodszych chętnie przygotowywały, a następnie układały puzzle online, wykonywały portrety i projekty domów dla Dziadków czy prezentacje multimedialne.

Starsi uczniowie przeprowadzali wywiady z dziadkami, nakręcali filmy, przygotowywali materiały interaktywne. ▶

Uczniowie z „przybranymi dziadkami”

▶ Godny podkreślenia jest ogromny entuzjazm i zaangażowanie dziadków, którzy włączyli się do projektu. Z nieukrywaną radością spotykali się z wnukami i ich przyjaciółmi, by udzielić wywiadu, opowiedzieć o swoim dzieciństwie, nauczyć dzieci niejednokrotnie zapomnianych już zabaw, czy umiejętności. Często pojawiało się wzruszenie czy nawet łzy radości. Dziadkowie czuli się bardzo ważnymi i potrzebnymi osobami. Niekiedy ich wypowiedzi miały charakter bardzo osobisty, innym razem humorystyczny czy pouczający.

W pracy nad projektem wykorzystaliśmy wiele nowych narzędzi internetowych do tworzenia i publikowania wierszy, opowiadań, historyjek, komiksów (e-book, Bixbook, Zimmertwins, Makebeliefsomix). Dużym zainteresowaniem dzieci cieszyły się programy umożliwiające tworzenie wypowiedzi w języku angielskim – Blabberize i Voki. Uczniowie mieli okazję zredagować wypowiedź, a następnie przeanalizować ją pod względem językowym, by była zrozumiała dla odbiorcy.

Osiągnięte rezultaty i korzyści:

- liczne filmy, prezentacje PowerPoint, zdjęcia, prace plastyczne;
- scenariusz spotkania z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka, koncerty muzyczne;
- materiały dydaktyczne: teksty z lukami, zadania matematyczne, ćwiczenia z języka angielskiego;
- wzrost wiedzy na temat kultury krajów anglojęzycznych, własnych korzeni rodzinnych, historii naszego miasta;
- wzrost umiejętności językowych – wzbogacony zasób słownictwa czynnego i biernego, wzrost umiejętności rozumienia ze słuchu, czytania ze zrozumieniem, redagowania pism użytkowych (list, e-mail);
- szacunek do ludzi starszych, wzmocnienie więzi z nimi;
- poszanowanie pracy własnej i innych osób, współdziałanie w grupie dla osiągnięcia wspólnego celu.

Upowszechnianie i wykorzystanie rezultatów projektu:

Rezultaty projektu, czyli materiały wypracowane i opublikowane na TwinSpace projektu

mogą być wykorzystywane na wielu etapach kształcenia, poczynając od przedszkola, na szkole ponadgimnazjalnej kończąc. Obejmują one treści z różnych dziedzin: historii, języka polskiego, matematyki, sztuki, muzyki, języka angielskiego, techniki itp.

Każda kolejna zakładka na TwinSpace projektu dostarcza kolejnych tematów i propozycji zadań dla ucznia, które mogą być wykonane na lekcji lub w domu przy udziale dziadków, rodziców lub kolegów. Zawarte materiały w postaci filmów, prezentacji, e-booków mogą stanowić materiał dydaktyczny, a quizy, krzyżówki, teksty z lukami pomogą sprawdzić zdobytą wiedzę. Większość tych ćwiczeń ma charakter interaktywny, dlatego też dzieci chętnie z nich korzystają, bawiąc się i ucząc jednocześnie.

Opracowała: Beata Lenartowicz

Grandparent's experience in love: grandchildren

Koordinator:
Anna Urbasik, nauczycielka wychowania
przedszkolnego
[Publiczne Przedszkole nr 17 w Jastrzębiu-
Zdroju](#)

Szkoły partnerskie:
Istituto Comprensivo Lagonegro, Lagone-
gro, Włochy
ODZ 13, Varna, Bułgaria
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ,
Veria, Grecja
Naujenes pirmsskolas izglītības iestāde
"Rūķītis", Daugavpils novads, Łotwa
GRADINITA NR. 44 PP-PS, Constanta, Rumu-
nia

Czas trwania projektu: 4 miesiące

Język projektu: angielski

Strony internetowe:
[New TwinSpace](#)
[Grandparent's experience in love: grand-
children](#)

Nagrody i wyróżnienia:
Krajowa Odznaka Jakości
I miejsce w ogólnopolskim konkursie eTwin-
ning „Wnukowie i Dziadkowie 2012”
• Projekt powstał dzięki współpracy nauczy-

cieli i dzieci z Polski, Łotwy, Grecji, Włoch,
Bułgarii oraz Rumuni.

- Cele projektu:**
- podkreślenie roli rodziny w życiu dziecka i kształtowanie postawy szacunku wobec osób starszych;
  - zainteresowanie nauką języków obcych i chęć doskonalenia sprawności językowych;
  - doskonalenie umiejętności w zakresie posługiwania się TIK i zastosowanie ich w celach edukacyjnych;
  - rozwijanie zdolności artystycznych;
  - łączenie przedmiotowych treści wynikających z programów nauczania z tematem realizowanego projektu;
  - rozpoznawanie podobieństw i różnic kulturowych, akceptacja różnorodności kulturowej.

Poprzez realizację projektu *Grandparent's experience in love: grandchildren* chcieliśmy pokazać, że ludzie starsi pełnią wobec wnuków funkcje opiekuńczo-wychowawcze, spędzają z nimi niejednokrotnie więcej czasu niż rodzice, są też związani z najmłodszym pokoleniem silną więzią uczuciową.

W takiej atmosferze przekazują mu własne wartości kulturowe i kształtują wzo-

ry postępowania. Bycie dziadkami jest zatem ogromną radością, ale też wiąże się z ogromną pracą. Nasz projekt koncentruje się na relacjach najmłodszego pokolenia z najstarszym, podkreślając, jakim skarbem dla wnuków są ich Dziadkowie.

Wspólnie ze szkołami partnerskimi wypracowaliśmy plan działania. Wszystkie strony projektu intensywnie angażowały się w każde zaplanowane zadanie – nauczyciele z uczniami tworzyli materiały, aby móc zaprezentować je na stronach internetowych projektu. Realizując projekt, w trakcie zadań dzieci i Dziadkowie wymieniali się własnymi pomysłami i doświadczeniami.

Najmłodsi uczestnicy projektu przygotowali prezentację na temat swojego kraju. Następnie wykonano ilustrowany słownik języka angielskiego i ojczystego wszystkich uczestników projektu, obejmujący np. słowa *babcia, dziadek, wnuki* i in. Następnie spośród prac plastycznych przedszkolaków, ilustrujących tytuł naszego przedsięwzięcia, wybraliśmy logo projektu. W drodze głosowania na wspólnym blogu wyłoniony został rysunek z Bułgarii.

Dzieci ze szkół partnerskich stworzyły wzruszającą listę 25 powodów miłości Dziadków ▶

Dzieci słuchają bajki czytanej przez dziadka

▶ *do wnuków i wnuczek do Dziadków*, dzięki której nauczyły się, że owe powody są uniwersalne, niezależne od miejsca zamieszkania. Rozwijając zdolności literackie naszych podopiecznych, poprosiliśmy ich o stworzenie książki z wierszami własnego autorstwa. Tematyka dzieł małych poetów dotyczyła oczywiście ich Dziadków, którym dedykowano prace.

Zdolności muzyczne dzieci rozwijane były poprzez naukę piosenki dla Babci i Dziadka. Przedszkolaki zaśpiewały utwór przed kamerą, a rówieśnicy z zagranicy mogli go odsłuchać za pośrednictwem strony internetowej.

Zorganizowano oddzielne zajęcia tylko z babciami oraz tylko z dziadkami. Podczas spotkań z babciami gotowano potrawy typowe dla danego kraju, przysmaki, które babcie szykują dla wnuków. Wynikiem tej współpracy stała się książka pt. *European Granmother's Cookbook* zawierająca przepisy dań wykonanych podczas realizacji zadania. Aktywność wnuczek – dziadkowie zakładała tworzenie wspólnych budowli z klocków, jak również udział w rozmaitych dwuosobowych grach. Nie zabrakło oczywiście również zabaw z obydwójgiem Dziadków.

Ciekawym działaniem podczas realizacji projektu było *Wspólne czytanie z Babcią i Dziadkiem*. Dzieci podziękowały ukocha-

nym najbliższym, przygotowując dla nich przedstawienie, które zostało nagrane w formie wideo i wstawione na stronę projektu.

Projekt przyczynił się m.in. do wspomaganie rozwoju mowy dzieci. Dzięki niemu mówiły płynnie i rozumiale w swym ojczystym języku, jak również uczyły się wymowy słów w języku obcym. Założeniem projektu było też wychowanie przez sztukę – dziecko stało się zarówno widzem, jak i twórcą projektów artystycznych (nagrywanie filmów, udział w przedstawieniach, oglądanie produktów pracy kolegów z partnerskich krajów). Wychowanie przez sztukę to także muzyka, śpiew, pląsy i taniec: dzieci tańczyły ze swymi dziadkami, śpiewały piosenki, ale także słuchały utworów wykonywanych przez kolegów w obcych językach.

Wspomaganie rozwoju umysłowego dzieci poprzez zabawę stało się istotnym punktem naszego przedsięwzięcia: najmłodszy bawili się z dziadkami, ale też oglądali zabawy dzieci z innych krajów, poznając nowe rodzaje gier. W ramach projektu wspieraliśmy wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne: dzieci bawiły się z osobami bliskimi, potrafiły zaprezentować swój kraj i miasto, zapoznawały się z wyglądem map i flag, a także ciekawych miejsc w innych krajach partnerskich. W wyniku prac nad projektem nastąpiła duża integracja grupy

(rodziców, dziadków, dzieci i nauczyciela). Tematyka realizowanych działań sprawiła, że cieszyły się one dużym zaangażowaniem dziadków i dzieci. Ponadto mali uczestnicy poczuli się dumni ze swoich Dziadków. Dzięki wspólnemu tworzeniu publikacji internetowej widzieli rzeczywisty postęp pracy.

Najlepszym wynikiem naszego projektu jest jednak pokazanie miłości i cierpliwości, okazywanej wnukom przez dziadkowi przywiązania, jakie dzieci wykazują w stosunku do swoich Dziadków.

Osiągnięte rezultaty i korzyści:

- słownik wielojęzyczny, książka kucharska, wspólna książka z wierszami dzieci dla babć i dziadków;
- lista 25 powodów, dla których Dziadkowie kochają wnuki, a wnuki Dziadków;
- nagrania piosenek;
- wzrost znajomości TIK, strona internetowa naszego projektu;
- poszerzenie wiedzy o innych krajach i poznanie możliwości spędzania czasu z dziadkami zarówno w swoim, jak i w innych krajach;
- aktywny udział Dziadków w życiu przedszkola/szkoły;
- wzbogacenie doświadczenia edukacyjnego dzieci o nowe formy pozyskiwania wiedzy;

Dzieci oglądają efekty pracy kolegów z krajów partnerskich

- ▶ • wzrost kreatywności;
- rozwój umiejętności językowych, w tym posługiwania się językiem angielskim;
- wykształcenie właściwych postaw społecznych poprzez poznanie i właściwe używanie zwrotów grzecznościowych, ukształtowanie postawy szacunku wobec osób dorosłych i starszych.

Upowszechnianie i wykorzystanie rezultatów projektu, ze względu na jego promocję na stronie internetowej przedszkola:

W przedszkolu umieszczono tablicę informacyjną projektu, dzięki której dzieci, rodzice i dziadkowie mieli możliwość poznania podstawowych faktów oraz tradycji kulturowych krajów partnerskich. Ponadto mogli zaznajomić się z realizowanym projektem

poprzez korzystanie ze strony internetowej projektu w języku obcym.

Realizacja projektu spotkała się z dużym zainteresowaniem nauczycieli z placówek przedszkolnych na terenie miasta. Tematyka przedsięwzięcia i jego rezultaty wskazują, że można je przeprowadzić w innej szkole, tak w kraju, jak i za granicą.

Opracowała: Anna Urbasik